

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnishvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 80'—, — Naročnina se pošilja upravnishvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnishvu: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopolaj se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnica, poslana in zahvale vrsta 80 v. Pri večkratnem oglašanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Pojedina.

Ko je bil v soboto zvečer deželni zbor odgoden in je deželni glav- zapel deželnemu predsedniku za- hvalno pesem, je zastor padel. (Tako piše »Slovenec«.) Velika komedija v deželnem zboru bila je končana. Prišla je ravno ob pravem času, kaj- ti lesen je tu, in gledališče je zaprto. Namesto dolgočasnih dram smo do- bili veselo komedijo v štirih dejanjih. Prvemu je bil naslov Obračun, dru- gemu: Sodni dan, tretjemu: General v kiki, četrtemu: deželni zbor pred razpustom.

Komedija se je vršila med štiri- mi stenami, toda gledal jo je veselji svet. Dolgo že niso drugod toliko pi- sali o nas, kot sedaj. Saj so tudi imeli kaj pisati.

Komedija je bila na dejanju zelo bogata in je imela pretresljive pri- zore, ko so ljudje pokali od smeha. Zastor je padel.

(Kar se bo poslej godilo, to bodo skrivnosti deželnega dvorca, kjer se bodo reševali razni predlogi v rokali klerikalnih odbornikov.)

Vendar se spodobijo po dobri pre- stavi tudi dobra večerja. In igralci so si jo privoščili v hotelu »Union«.

Tam so se sešli klerikalni poslanci na pojedino, ko je zastor padel. Jedli so dobro — saj so poteg- nili dijete — in tudi pijače in dobrih smodk ni manjkalo — (saj bo kmel letos pridelal dobro kapljico.)

Ko je bila pojedina končana, je vstal najprej dr. Šusteršič in je tako govoril:

»Dobro smo se držali, gospoda. Rekel sem vedno: zvestoba za zve- stobo. Z Bogom za ljudstvo! Zahva- liti vas moram za veliki trud, ki ste ga imeli, kajti priznajmo si odkrito, naš voz je grozno zavožen. Izpeljati ga moremo le tedaj, če si ostanemo zvesti. Zato napijam zvestobi!«

Klerikalni poslanci so zarjuli mogočen »živio« in trčili.

Drugi je govoril dr. Krek. Rekel je:

»Fantje, jaz sem najboljši zavozič. To sem priznal, pa kakor vidite, pri nas je zdaj nemogoče tako zavoziti, da bi ne zlezli zopet na čisto. Zato fantje, korajzari! Ako ga človek yčas s kako žensko malo polomi, to ni taka stvar. Ampak, vrag naj vzame babe. Fantje, bojte se bab. Imam hu- de skušnje. Vendar srečno smo pre- stali hudo kopel. Vi me niste zapu- stili, kakor ona... Fantje, ljudje pra- vijto: morala. Fantje, to je tuj ba- beda, mi pa smo slovenski fantje. Kdo bi se prerekal: Udari in zmagaj. Fantje zmagali smo. Na zdravje, fantje!«

Klerikalni poslanci so planili na noge in trčili.

Tretji je vstal Lampe. Rekel je: »Krek nam pravi, fantje in prav ima. Strah je najslabša stvar na sve- tu. Moj načrt se je obnesel. Veliko-

poteznost naše politike je zmagala. Jasnje je, da smo bili pred krahom. S pomočjo deželnega glavarja in ba- rona Schwarza se nam je posrečilo zasedanje tako izvesti, da zopet ja- hamo. Jaz sem prišel od enega pre- pričanja: namreč: da je naš kmel tako neumen, da na njegovi neum- nost grešimo, kolikor hočemo: bodi- si z razkošnimi stanovanji kakor de- želni glavar, ali s Kamilami kakor dr. Krek (glas: ali z Johancami) ali z Završnicami, kakor jaz. In ta neum- nost bo tudi prihodnje leto zmagala. Pijem na to neumnost.«

Na to so se priglasili k besedi dr. Zajec, dr. Gregorič, Bartol, in na- zadnje dolgočasni dr. Jarc.

Pojedina je trajala pozno v noč. S tem je bilo zborovanje zaključeno.

Iz Tomaja na Krasu.

Johanca, mislon in drugo.

Preteklo zimo je nas Tomajce osrečila čudežna vodiška Johanca z dvakratno predstavo v zavodu »Elizabetiška«.

Da se je nam Tomajcem Johan- ca prikazala in krvavela s čudodel- no krvjo (telečjo), se imamo zahvaliti v prvi vrsti č. g. kaplanu in šolskim sestram, ki so to akcijo marljivo pod- pirale.

Slišalo se je, da je svečenik pri- povedoval, da so se ljudje izpreobr- nili, ker je imela čudodelna Johanca svoje krvave predstave, in celo se je slišalo, da Kristusove rane kaže. Nekaj nevernih ljudi pa je tudi pri- nas. Zato je kaplan ukazal šolskim sestram poklicati le »izbrane« s pri- pombo: »Bog varuj, da bi prišel kak- šen neveren človek, da bi ne verjel, ali pa, da bi si celo upal dvomiti na glas ali kaj stikati.« Tisti srečni po- vabljenici, ki so videli Johanco umet- no krvaveti, so to prikazen imeli ta- koj za nov čudež; neka oseba je pa videla Johanco, da se je v tistih umetnih bolečinah smejala. Pripo- vedko so bile različne in tudi raznih dovtipov ni manjkalo; nekaj jih je verjelo, večina pa se je smejala lah- kovnim babnicam, seveda kšefta ni bilo v Tomaju. Lojze K. ni hotel verjeti, ampak je rekel: Če bi kje drugje tekla, bi verjel. — Zakaj pa ni ta steber podpiral to delo sveče- nika? Stvar je bila pa taka:

Ta steber se je bil zaljubil v ne- ko dekle in je imel konkurenta v sa- mem gospodu kaplanu, ki mu je pi- smeno prepovedal v cerkev takrat, ko bo to dekle v cerkvi.

Seveda Lojzetu ni ugajal tak odlok kaplanov in napovedal je z le- vico rešiti odlok. Sedaj sta zopet pri- jatelja, ker ne hodi tisto dekle v tu- kajšnjo cerkev.

Gospodu kaplanu ni šlo v glavo, da je tako neverno ljudstvo v Tomaju in napravil si je drugi načrt (seveda deželnozbornske volitve so bile blizu.)

Razglasilo se je v Tomaju »socialni kurz« in res tam v spomladi vidimo dr. Kreka, dr. Breclja, g. kaplana in dva druga nepečena gospoda iz Go- rice. Pripovedovali so, kakor da bi voda gonila mlin — pa tudi to ni ob- rodilo sadu.

Gospod kaplan je nadalje vsako nedeljo tako razsajal na leci, da je bil ves poten od svete jeze, ker ni mogel doseči uspeha.

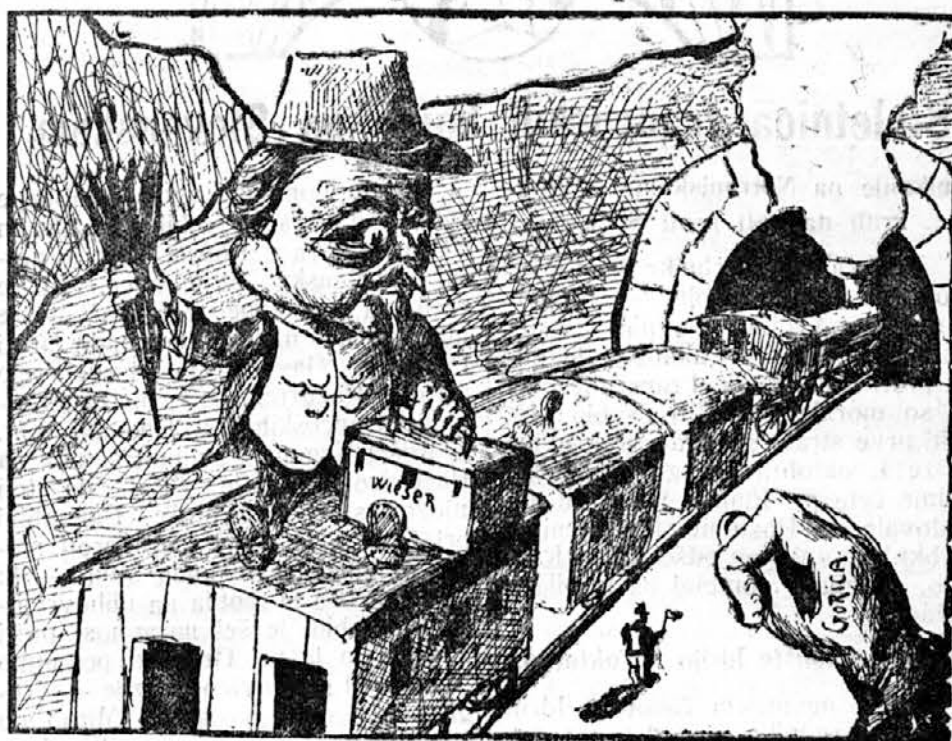
Sedaj si je mislil, moj načrt se mora izvesti. Ubral je drugo. Pokli- cal je misijonarje. Zdaj jih bomo ime- nitno ožehali, si je mislil. Kakšne so bile spovedi in kaj se je nalagalo, o tem izpregovorimo čez leto in o uspe- hih bomo poročali: Sedaj se tudi nam zdi, da dela g. kaplan nove načrte. Sliši se, da je vedno v kloštru, če se poizveduje, kaj dela, pa povedo Ma- rijine hčere, da slika — kaj bo de- nalikal, bodemo že videli in bodemo natančno pogledali novo njegovo de- lo. Citatelji, imajte potrpljenje, čez leto dobite nadaljno poročilo.

Slovenska zemlja.

VESELA ZGODBA IZ ŠMARJE.

Ako hoče kdo postati pri nas ob- činski mož, ni treba, da ima kaj v glavi — glavna stvar je, da ima tako naturo, kakor je dekanu po volji. Za- to izvolijo vrli Šmarci v svoj obč. odbor take moze, da se jim po ce- lem svetu smejejo. Šmarski občinski odbor bo kmalu prišel v pregovor, ker mu je tudi v slavni vojvodini Kranjski težko najti enakega. (Mo- rebiti celo na Tirolskem ni kaj po- dobnega.) Zato na se hočejo moze tudi hvaležne izkazati, da jim dekan milostljivo dovolil, da smemo sedeti v slavnem občinskem svetu šmar- skem. Iz hvaležnosti za svoje od- borništvo je neki odbornik, ki je prvi med enakimi, dal na svoje stroške sezidati kapelico ob veliki cesti. Ka- pelic je sicer okoli Šmarje že to- liko, da jih bo kmalu več, kakor hiš ampak v teh dobrih časih, ko je de- narija povsod mnogo, največ pa v šmarski posojilnici — lahko človek kaj plača za božjo stvar. Bog sicer denaria ne potrebuje, ampak duhov- niki ga imajo prav radi — in tudi po- štene ljudi bi Bog najbrže rajše imel, nego zidane kapelice — toda pošte- nost je stvar, ki jo vsak ne vidi — najmanj pa duhovščina — kapelico pa vidi vsak in je živ dokaz hvalež- nosti, ki jo izkazujejo dekanu oni srečni šmarski odborniki, ki smejo kimati v občinskem odboru. Tako je torej zrastle nova kapelica. Seveda jo je bilo treba javno blagosloviti. V ta namen pa je bilo treba čukarske parade. Ker pa je v Šmarji razyen par otrok samo še troje čukov in še ti niso za nobeno porabo, so povabili slavne čuke iz St. Jurja. St. Jurje je kot ustvarjeno za čuke in tudi svojo godbo imajo. Čuki in marinari so

Wieserjev Laufpass.

Wieser se pelje iz Gorice.

Dr - dr - dra, — dr - dr - dra
vlak zažvižga — vlak drdra —
Wieser se na njem pelja
in tako - le godrnja: —

»Oj, Gorica solnčno jasna,
ti si lepa, ti si krasna —
oj, Gorica, z Bogom zdaj,
z Bogom zdaj in vekomaj!

Sprva sem Slovence davil,
da si jezo ohladim,
potlej Nemce sam nastavlil,
da si tla zagotovim.

Most do Adrije sem stavil,
da se v Trst popeljem z njim,
Tudi Lahe sem pripravil,
da jih zase pridobim.

O nesrečna, Ti Gorica,
da ti nečeš nemška bit'.

bila bi vseh mest kraljica,
nemški trebulj bil bi sit.

Nehvaležna ti Gorica,
ideal najlepši moj,
nisi čula mojga klica,
kaj zgodi se zdaj s teboj.

Najbolj pa me kuha jeza,
in to me najbolj boli,
da prišla je name »Zveza«,
ki iz Tebe me podi.

Oj Gorica solnčnojasna,
v tebi je tako gorko,
ti si lepa, ti si krasna
dolčas mi po tebi bo.

Vlak zažvižga pesem svojo —
skoz tunel naprej drdra,
v nemško domovino svojo
Wieser se domov pelja.

prišli k slavnosti, z njimi seveda vsi gospodje iz šmarskega farovža. Ko je bila slavnost končana, so se ljudje razšli; čuki pa so morali celo stvar zaliti. Kaplan jih je natanko podučil, kje so »liberalne« in kje so klerikalne gostilne. Čuki so šli seveda v »kleri- kalne«. Tam pa se jim je tako pamet skalila, da ob devetih zvečer že niso več drug drugega poznali, da je vsa bratovščina minila in čuki so se za- čeli biti, da je bila cela vas po koncu. Šmarci in Sentjurci so se bili med seboj. »Kaj boste Sentjurci,« so rekli Šmarci, »Vi niste za nič, vi, rutarji, domov se poberite, če ne, permor- duš...!« Sentjurci pa se niso dali. Eden od njih je letal z odprtim nožem po Šmarji in vpil: »Auf, aleluja, ko- liko pa vas je, šmarske reve, ki brez nas niti veselice ne morete napra- viti.« Tako je šlo naprej in čuki so se tepli, da je kar perje od njih letelo. Nazadnje so Sentjurci slavnostno od-

šli domov in šmarski čuki so jih spremljali z batinami. Drugi dan so orožniki morali pobirati ostanke ve- like slavnosti, ki se je vršila ob priliki blagoslovljenja nove kapelice, katero je občinski odbornik postavil dekanu v zahvalo za srečno izvolitev.

Z VINICE.

Kaj pa čaka Jurij? Na njega ne smemo pozabiti, saj tudi on nase ne pozabi. V Beli Krajini so zdaj sla- bi časi za starše, ki imajo otroke Čača Jurij Kralj je vzel vso vero v svojo obrt. In zdaj gorje tistemu, ki nima denarja. Od Stefana Malevca je vzel Jurij - Kralj 10 kron za krst- ni list, pa ne misli nič nazaj dati, pravi, da se s tem vera pospešuje. Zda se začne bera prosa. In Jurij Kralj bo oznanjal z lece: Farani! Pla- čali boste po 12 litrov prosa, v za- meno pa 1 K 20 vin. V imenu vere ste se podpisali. Zda ne bo vera pro-

LISTEK

PAVEL BERTNE:

Otrok ljubezni.

(Dalje.)

Storila je in se vrnila k njemu: »Primitte se me zdaj, gospod Žak... toda hodiva rahlo, previd- no...«

Nežno, rahlo se je oprl na njeno žibko in nežno roko. Zdelo se mu je, prehaja mlačna gorkota njenega te- lesa v njegovo. Čutil je, kako utriplje deklino srce ob dotiklaju njegovega komolca... utriplje s čudo, neobičaj- no naglo. Njegov obraz je obijela rahla, omamna vonjava zlatih las, ki so vihrali malce uporno okrog pro- zornih senc te dobre, male Gilberte.

Hipna, nepričakovana pijanost ga je popadla ob tem toplim dotiku in tej lahni vonjavi.

Bilo mu je šestindvajset let. Bil je v cvetju svoje lepe mladosti.

Zdalci se je ustavil: val krvi mu je preplaval lice, v njegovih črnih očeh se je zasvetilo kakor blisk.

»Oh!« je zamrmral s čudno iz- premenjenim glasom. »Oh, Gilberta, draga Gilberta!...«

Ni ga razumela izprva. Dvignila je glavo...

Ah! Treba ji je bilo samo zapaziti ta pogled, ki ji je oslepil oči s svo- jim žarom, treba ji je bilo samo videti drhtenje teh ustnic — pa je ugenila,

kaj je, in prebledela, kakor da pade zdaj pa zdaj v omedlevico.

Toda vročica se prime človeka, kakor se ga prime tuja radost, strah... omama...

In — ako je cvetel on v vsem razcvitu svoje mladosti, ali ni kras- la Gilberta v pežna krasota njenih dvajsetih let?

Ali je moglo ostati brez posledice njeno bivanje v njegovi bližini, že ves ta mesec, v istem ozračju, v isti zvezi duhov, vi sti nevarnosti za dušo?...

In njen glas je bil še razburje- nejši od Žakovega, ko je jeknila, iz- kušaje stopiti naprej:

»Rotim vas, poidiva...«

A ne; on je obstal na mestu. In govoril je, vdajaje se neodoljivemu nagibu:

»Pustite me, da povem... saj vem, da je blazno... še zlo je mo- rebiti...«

»Da, zlo je... zlo bi bilo...«

»A vendar vam moram pove- dati... Ne tresite se, Gilberta; no- čem vas razžaliti. Rajši bi umrl, ne- go da vam pripravim muko. Vidite — nezaslišano je, kar se je zgodilo v meni... Prisegam vam, da prej še nisem vedel... niti pred par urami ne. Toda zadoščal mi je vaš dragi, mili dotik... moje oči so se odprle.«

»Gospod Žak,« je prosila ona s tihim glasom, »prosim vas, poidiva, usmilite se me, usmilite se me, us- milite se mojega gorja...«

Da, njenega gorja ni bilo moči popisati: kako je mogla uiti tukaj, sredi kabineta... njemu, ki se je bil zaupal njeni pomoči!

On pa, ves omamjen, je nada- ljeval z »zamlaklim, vročim glasom — ah, z glasom, ki je stiskal srce li- ki sladka zanika:

»Ne vem, ali se porodi iz tega razgovora bolest ali veselje — vem pa, da vas ljubim, Gilberta, da vas ljubim z ljubeznijo, ki se ni rodila šele danes — o Bog, koliko časa kli- je že, tako v senc, da je nisem videl niti jaz sam! — ki pa je planila še le danes v moji duši na beli dan... Ljubim vas — ah, zapišite te besede v svoj spomin, kakor so zapisane v moji vesti — ljubim vas, ne zato, da vas poprosim tistega, kar bi vam pognalo rdečico na lica, niti zato, da vam ponudim, česar bi se moral sramovati jaz sam...«

Začutil je, kako je obupno vz- drhtela deklica ob njegovih strani...

»Ljubim vas tako spoštljivo, kakor ni bila ljubljena še nobena ženska na tem svetu. Gilberta, dal bi vso kri svojih žil, da postanete moja, Gilberta oboževana, ali hoče- te zapečatiti z mano to božansko zavezo, to zavezo poguma in upa- polne, veste potrpežljivosti?...«

»To je blazno!... Varljivo je. Ah, Žak, to je nemogoče!«

Jekljaje te pretrgane besede, ga je privedla trudoma do naslanjača.

A zdaj, ko se je spustil sam na

mehki sedež — ne zdaj ni mislil na to, da bi mu odtegnila mehko, ozko ročico, ki jo je držal v svoji desnici, stiskaje jo s strastnimi prijemi. In nadaljeval je še bolj goreče:

»Saj vas ne more žaliti, da vam razkrivam tako čisto, tako nesebič- no ljubezen...«

»Nemogoče je!...«

»Zakaj?...«

On pa je vzkliknil obupno:

»Torej ste pozabili vse! Poza- bili ste, kdo ste vi, in kdo sem jaz! Jaz nimam rodbine... Moja mati je bila uboga, zapuščenca nesrečnica, očeta svojega ne poznam... Mož, ki ga imenujem svojega starega oče- ta, je moj oče le zato, ker me je po- bral iz bede, ko sem ležala še v zi- belki...«

»Ali je vzgojil iz vas pošteno dekle, njo, ki jo poznam kot čistost samo, ne poznajočo zla, ki se ga ni dotaknila niti z robom svojega obla- čila?...«

»Da!« je odgovorila z vzklikom strastne odkritosrčnosti.

»Vidite torej, da vas poznam dobro... Ne, ne,« je mrmral z bo- žajočo nežnostjo, »ničesar nisem po- zabil. Vi ste čar, vi ste žarek mojega življenja... Jaz sem puščavnik, zaklet v svojo samoto. Tisti dan, ko jo pridete vi delit z menoj, poz- dravim v vas svojo dobro svetoval- ko, smehljajočo vilo, ki mi bo lajša- la delo in me poplačevala, kadar bo dovršeno... Kje naj je iščem drugje

kakor v vas?... Čutim, vem, da ne more biti drugače... Vi boste moja — vi ste moja...«

»In kaj naj porečem, kaj naj storim, kadar stopim iz te sobe?«

»Ničesar ne porečete, ničesar ne storite. Ohranite mi zaupanje, ohrani- te dobro mnenje o moji vroči lu- bezni... meni pa prepustite nalogo, da delam za srečo naju obeh.«

»Kaj hočete storiti?« je jeknila.

»Nočem vam lagati. In zato vam odgovarjam: ne vem še. Preveč na- glo je prišlo... Toda ne bodite v zmoti... Ako se obojavljam v dejan- jih, ki naj dokažejo mojo voljo — moja volja ni kriva tega: neomajna je. Vi ste cilj, ki ga hočem doseči kljub vsem zaprekam!«

»Ah,« se je oglašila, »sami ste rekli, da bo morebiti bolj v vaše gorje, nego v vašo srečo...«

»Kaj za to, ko pa drugje ne mo- rem najti sreče. Biti nesrečnemu z vami, Gilberta, je še zmerom para- diž...«

Ni mu odgovorila.

Zadihaje se v svoji zmedenosti, je trepetala, kakor da stoji pred glo- bino, kjer skriva cvetje spolzkega obrežja prepad brez dna.

»In vidite,« je povzpel še bolj proseče nego prej, »vidite, saj ne za- htevam ničesar. Niti svojih ustnic si ne upam približati tej obožavani ro- čici.

(Walle.)

pala, ker boste plačali. Zato je vam farani dovoljeno imeti po tri žene — samo da plačate, kakor je obljubil Stanko Mate. Tako vlada nam čaka Jurič — Kralj.

Kaj pa z birmo. Neki rokodelc je šel že dvakrat z otrokom v farovž zaradi birne. Jurič ga je vprašal: kdo bo boter. Rokodelec je po-

vedal, Jurič pa je rekel: O tisti pa že ne, ker je velik liberalc... Tako naj oče išče drugega kuma. Ako bi A. ponudil Juriču denarja, bi se gotovo več ne upiral. Tako rastejo otroci v kraljestvu čače Juriča brez birne, spovedi in obhajila, ker župnik seje sovražstvo med farani. — Hvala bogu, da so Bojanci blizu.

Stoletnica francoskih bojov na Slovenskem.

Umikanje na Notranjskem. — Podkralj na poti proti Soči.

Podkralj je z Vrhniko nadaljeval svojo pot proti Potočini — kamor je došel s svojim glavnim stanom 30. sept. Divizija Palombini je odšla proti Razdrtemu. Francoske čete pa so morale pospešiti svojo pot, kajti prve straže generala Rebroviča so že 1. oktobra dosegle francoske zadnje čete pri Planini in so jih zasledovale do Potočine. Med tem je (1. okt.) glavni stan odšel na Razdrto, divizija Palombini pa je bila v Sežani.

Francozi zapuste Idrijo (1. oktobra.)

Vsled negotovih časov v Idriji delavci v rudniku niso dva meseca dobili plače. Bili so nezadovoljni. Glasovi o prodiranju Avstrijcev so prihajali od vseh strani. V tem mučnem položaju sklene rudniški predstojnik Gallois rešiti kar se da ter zaupa 28. septembra vse srebro prepeljati čez Črni Vrh v Gorico in Italijo. A bilo je že prepozno. Le majhen del srebra je prišel do Črne vrha in še isto je tam ostalo. Gallois pa je bežal s svojimi uradniki v prihodnji noči čez Gorico v Treviso na Laško. Idrija je imela kot posadko oddelke 84. francoskega pešpolka, to je onega polka, ki je dne 17. majnika leta 1809, z 92. francoskim pešpolkom obkolil utrdbne na drtem, toda ta posadka, ki je še 30. septembra Idriji stavila razne zahteve, se ni mogla več držati in se pred dohodom avstrijske pehote in konjenišva 1. oktobra so bežali Francozi na vse strani. Beg francoskega vojaštva je bil tako hiter, da niti vsega seboj niso mogli vzeti in posamezniki so še dolgo potem nosili perilo francoskih voljakov.

Vojaštvo je zaplenilo vse imele ubeglih francoskih uradnikov. Na dvorišče v gradu, iz katerega so izšli vsi francoski ukazi, se je znosilo cel kup francoskih listin, ukazov itd. ter se vse sežgalo. Municipalni svet se je zbral pod vodstvom predsednika Petra Kanduca. (Kar nista vzeli zadnji dve zelo slabi letini, vzele so francoske revizije, tako, da je bilo ljudstvo celega idrijskega okraja v največji bedi. Mnogo rudarjev je odšlo na Štajersko, ker oslabele rudnik ni mogel vseh obdržati. Od Francozov je ostal edini rudar Peter Chapard v Idriji, ki 18. februarja leta 1866. kot vpokojen rudarčuvaj 83 let star v Idriji umrl.)

Nugent se zopet pojavi. — Boji na Krašu..

Nugent se je bil — kakor smo slišali, umaknil v notranjo Istro —

in je tam pomnožil svoje oslabiljene čete. Dne 19. sept. je bil v Pazinu in 20. septembra v Kopru. Tam je zbral istrijske brambovce. Ko je čutil, da ima zopet več moči — je takoj poslal majorja Gavendo proti Potočini. Gavenda je zasedel celo črto do Razdrtega in je opazoval gibanje francoskih čet. Dne 29. sept. je prišel Nugent s svojimi četami na Bazovico in ko je šel, da stoji njegov stari nasprotnik Palombini pri Opčini, je odšel takoj proti njemu in vnela se je huda bitka — ki pa Francoze ni motila na njihovi poti. Palombini je šel naravnost proti Soči in jo je pri Gradški pogumno prekorčal s polovico divizije — drugo polovico je poslal na Mirno ob Vipavi, da je zavaroval podkraljeve čete.

Nugent je hotel sovražnika ob Mirnem napasti in je šel od Devina naravnost na Gorico. Poročnik Tüller je imel nalogo s 40 možmi zavarovati most čez Vipavo pri Rubiji. Ko je Fuller prišel do reke, je videl, kako so Francozi hoteli ravnokar most razdreti. Zato je Fracoze takoj napadel in jih je prisilil, da so most pustili. Toda Francozi se niso dali motiti in so napadli drznega Fullerja z vso silo, tako da se je moral umakniti.

Podkralj v Vipavi. — Gorica v avstrijskih rokah. Prehod čez Sočo. Trst.

Podkralj je bil dne 3. oktobra v Vipavi in je postavil dne 4. oktobra svoje čete okoli Sv. Križa. Tu je zbral posamezne čete, ki so zaostale na svoji poti čez Hrúsko. Med tem sta prišla obrsta Miljutinovič in Starenberg že do Ajdovščine.

Dne 5. oktobra je Nugent napadel divizijo Palombini pri Mirnu. Podkralj je pri Gorici prestopil Sočo, zapalil je most za seboj in je nadaljeval svojo pot proti ital. mei.

Dne 6. oktobra je zasedel oberst Miljutinovič Gorico z 200 graničarji in oddelkom huzarjev. — Nugent je postavil majorja Gavendo ob Soči, da zasleduje nasprotnika, sam pa je odšel proti Trstu — da vzame mesto in kastel Francozom.

Severna meja.

Na ta način je bil podkralj zopet v zvezi s svojo armado na Koroškem Čete so se zbirale okoli Trbiža, da si zagotove prehod čez alpske prelaze. Dne 5. oktobra so bile čete zbrane okoli Trbiža in so se začele pomikati nazaj čez Predil in Malborget. Gen. Rougier je šel čez Malborget — Campi na Bovec. — Gratien pa je dobil povelje, da se brani do 8. okt.

bra pri Trbižu. Treba je bilo pohod pospešiti, kajti Rebrovič je pritiskal na Goriško in se je dne 5. oktobra pojavila v Tolminu avstrijska prednja straža.

Dnevni pregled.

Čudna so pota avstrijske politike. Težko se najde kje dežela, kjer bi se delala takšna politika kot v Avstriji. Pri nas se dosledno dela proti temu, kar se hoče doseči. V zadnjem času se veliko govori o potrebi boljših odnosov napram trikratni zmagovalki zadnjega leta, napram Srbiji. Istočasno pa avstrijski konzul v Prizrenu ščuje in oborožuje albanske roparje proti Srbiji. Avstrija želi, da nastopijo normalne razmere med Srbijo in Albanijo, istočasno pa ščujejo avstrijski albanski listi v Skadru proti Srbom. — Še nekaj lepšega je prišlo v zadnjem času na dan v Bosni. Avstrijski oficijozni se strašno trudijo, da bi javnost prepričali o čimdalje večjem prijateljstvu med Rusijo in Avstrijo. V Bosni se je pa nekaj zgodilo, kar to najnovjše avstrijsko hrepenenje v zelo čudno luč stavi. Kakor je znano, iščejo pravoslavni Srbi pomoči proti krivicam, ki se jim gode, pri ruskem konzulu. Bosanska vlada bi bila silno rada dobila v roke kakšne takšne dokumente. S to nalogo je poverila Dalmatince Bakič-Verdoljaka, enega izmed onih policijskih agentov ki zalezujejo voditelje srbskega gibanja. Ta individuum je »svojo vlogo izborni rešil«. Začel je zapeljivati služkinjo ruskega konzula v Sarajevu, obljubljal ji je zakon in jo tako pripravil do tega, da ga je izpustila v konzulovo stanovanje, ko tega ni bilo doma. Tam je agent ukradel neke listine in jih nesel na policijo, kjer so jih prepisali, nakar jih je nesel nazaj na prejšnje mesto. Ta svoj »junaki« čim je Bakič zahteval odškodnino 100.000 kron. Vlada mu ni hotela izplačati in prišlo je do tožbe in sedaj se v Dubrovniku pere umazano perilo, o čemur ruski listi prav pridno poročajo, da Rusija sprevidi avstrijsko mišljenje.

Bolgari postanejo katoliki. »Straža« poroča, da je imel urednik »Pijave« korespondenca pogovor z nekim bolgarskim ministrom, ki je izjavil, da mislijo Bolgari sedaj, ko so se rešili turškega jarma — stopiti pod jarem rimskega klerikalizma, ker ne znajo ceniti svobode. Minister je baje izjavil, da ima Bolgarija resen namen, da se združi z Rimom. (Pijave korespondenca je klerikalno podjetje, ki dela seveda zase in skuša agitirati.) Zanimive so n. pr. tele besede neznanega bolgarskega ministra: »Mi Bolgari bi bili potem kot katoliki nekaj ud velike evropske družine. Ne skozi Carigrad in Atene in tudi ne skozi Petrograd, ampak le skozi Rim se bližamo Evropi in zamoremo postati veliki in močni. Krasen zgled za to so nam: Čehi, Poljaki, Slovenci in Hrvatje. Vsi ti narodi, ki so po jeziku naši rodni bratje, so postali še in potem, ko so sprejeli katoliško vero, veliki in močni, in so že daleč prehiteli vse slovanske narode, ki so ostali še pravoslavni. Vse te zanimive konstatcije govorijo dejanski za gibanje h katolicizmu, ki se je pojavilo v Bolgariji.« — Vsak Bolgar prizna potrebo, da mora imeti vsaka popolna družba enega samega vrhovnega glavarja, ki mora, prepustivši podrejenim mestom potrebne prostosti, vendar le vse enotno voditi. Beseda »papež« nam Bolgarom ne dela nobenih skrbi. — (Seveda ne, ker ga

nimajo. Bodo že potem »skrbeli«.) — Za sedaj je rekel minister — te akcije še ne vodi vlada — pač pa jo bo podpirala. Tako »Straža«. Seveda! Tako torej. Rim snubi Bolgarijo. Po vseh nesrečah zadene Bolgare lahko tudi ta največja katastrofa, da pokličejo nadse papeža. Naravnost grozna laž pa je, kar pravi (neznan) minister, ki si ga je najbrže izmislil urednik »Pijave« korespondenca, glede Čehov, Poljakov. Naj pridejo le Bolgari klerikalno kulturo pogledati na Slovensko. Znano je tudi, da so vsi pravoslavni slovanski narodi svobodni, dočim ni noben katoliški slovanski narod svoboden.

»Skupčalo« imenuje sobotni »Slovenec« Cankarjevo farso »Pohujšanje v dolini šentflorjanski.« Nimamo interesa na tem, da branimo osebo in stvar, ker vemo, da hoče klerikalizem podvreči vso našo umetnost. Javno oblast vprašamo, če je bila cenzurirana Pregljeva oslarija »Preslepljeni in otičji«, ki je pozivljala naravnost na bojkot proti vsemu, kar ne sili h klerikalnemu koritu.

Iz Marlboro. Dasi nimamo interesa na tem, da bi zagovarjali štajerske slovanske klerikalne poslance radi njihovih — sicer malih — pridobljenih koncesij za prenehanje z obstrukcijo v štajerskem deželnem zboru, hočemo vendar z ozirom na nje spregovoriti nekaj besed: »Marburgerica« od 8. vinotoka t. l. graja nemške poslance, da so popustili napram slov. kler. poslancem z dvema koncesijama, tem bolj, ker s tema koncesijama — tako »Marburger Zeitung« — ni pridobilo nič kmečko ljudstvo. Tako neumne pisave je zmožna pač le »marburgerica« ali še kvečjemu njen pobratim »Štajerc«, ki bo gotovo tudi prišel s to budalostjo. Komu drugemu neki je namenjena gospodinska šola v Sentjurju ob Južni železnici nego predvsem kmečkemu ljudstvu? Ona dekleta, ki jih bodo dajali tja slovanski inteligentje, pač ne pridejo toliko v poštev, da bi se radi njih mogel odrekati šoli oni namen, ki ji ga odreka »marburgerica«. In zakaj odreka »marburgerica« isti namen meščanski šoli? Zato da bi od nje odvrnila kmete, ker vedo njen urednik et consortes, da je z njimi prišel čas, ko se bodo našli tudi med kmeti ljudje, ki ne bodo slepo verjeli na besede nemških agitatorjev in eksponentov po celem Sp. Štajerkem, ambo začutili potrebo po čitavi in globji izobrazbi; potem pa bo moral »Mihl« pobrati šila in kopita, in iti na sever od Spielfelda. Doslej nisi mogel priporočiti kmetu, naj pošlje svojega sina v meščanko šolo, ker vlada na vseh, ki pridejo za spodnještajerske Slovence — razven na Posavju (meščanska šola v Krškem) — v poštev, nemška tendenca. Latinsčina je ostala učna snov, ki se poučuje na gimnaziji — pa tudi na realki — recimo v prvih dveh, treh šolskih letih pa za kmeta tudi nima prevelike vrednosti. Te nedostatke z ozirom na izobrazbo kmečkega ljudstva bo odsejal odpravljala meščanska šola in upamo, da bodo storili v tej smeri svojo dolžnost tudi na šolo poklicani učitelji in da bo šola prišla v kraj, kjer bo v polni meri vršila svoj namen. Zato naj le obdrži »marburgerica« svojo modrost za se in naj gre rajši poučevati na Gornje Štajerske kmete, da ne bodo imeli nobenih koristi od meščanskih šol, ki so jim jih pridobili njihovi nemški poslanci! O Mihl, si tacuisses... A. J.

Možgani se jim mešajo. »Piccolo« je prinesel v stev. od srede sledečo vest iz Krmina: »Slovenska izzivanja v Krminu.« (Naslov je zelo debelo tiskan.) Po slovenskem napisu na famozni slovenski šoli v Krminu, ni bilo več videti slednih ekso-citčnih napisov: pravzaprav je bilo videti še enega približno pred enim letom in sicer pred trgovino neke Toroš blizu trnine al Duomo. Toda vled energije hišnega gospodarja Nikolaja Benardelliha, je bila tabla odstranjena. Sedaj pa stoji že par dni, in to na onem samem trgu Locatelli, nad vratni neke trgovine jestvin, ki je last nekega Franca Toroš, sina one Toroš, tabla s slovenski napisom, ki je prava provokacija krminskega prebivalstva, ki je izključno italijanskega značaja. — V Krminu je že par let slovenska šola »Družbe Cirila in Metoda«, ki leži Italijanom silno na želodcu. Ne šole, ne napisa na njej, ne morejo prenašati. Najbrže bi želeli, da bi postali Slovenci na slovensko šolo italijanski napis. Kako falotsko so nastopali proti Slovincem v Krminu in proti šoli, to je že znano, da pa smatrajo slovenski napis za izziva, nje, to pa je novo. Slovenski napis nad trgovino g. Franca Toroš stoji pač nad trgovino Slovenca, ki ne reflektira na italijansko drhal; v njegovo trgovino zahajajo izključno Slovenci, okoličani. Čemu naj bi imel tedaj nad svojo trgovino italijanski napis. Sicer pa je vsak polen gospodar svojega. Če bi hoteli začeti govoriti o italijanskih napisih v slovenskih krajih, bi ne bilo konca. Omenimo naj samo italijanski napis »Assicuaioni generali«, ki stoji par korakov od Prešernovega spomenika v Ljubljani. Ali ni Ljubljana slovensko mesto? Čemu so postavili Italijani nad to banko italijanski napis? In celo na banko, ki bogati ponajveč s slovenskim denarjem. In slovenski listi niso nikdar pisali o »ekso-citnem« italijanskem napisu v slovenski Ljubljani. — Ti ljudje so že tako propadli duševno, da ne vedo več, kaj je olikano, kaj je dosledno itd., zato je najboljši, da se opravi z njimi prav na kratko.

Razpis nagrade. Tržaška podružnica »Slov. plan. društva« razpisuje nagrado 50 K (petdeset kron) za najlepši lepak za III. veliki planinski ples v Trstu. Lepak v velikosti 180x80 sme obsegati največ tri barve. Osnutki, ki ostanejo po sprejetju last podružnice je poslati najkasneje do 15. novembra t. l. na naslov: Tržaška podružnica »Slov. plan. društva« Trst ulica Torrebianca št. 41/I.

Štenj. Pretekli četrtek, dne 9. t. j. zjutraj je bil v Kranju in v njega okoličnici silen vihar, ki je napravil na sadnem drevu občutno škodo. Tudi treščilo je večkrat. V bližnji vasi Stražišče, je udarila strela v gospodarsko poslopje posestnice Marije Vilfan, pri čemur je poslopje pogorelo do tal. Skupna škoda znaša čez petsto kron.

Ljubljana.

— Deželni zbor razpuščen. Ze včeraj smo poročali, da je dež. zbor razpuščen. Načrt je jasen. Klerikalci so tako hoteli, da bodo čim preje volitve, da bi se naprednjaki ne mogli pripraviti. Vlada jim je seveda ugodila, iz česar se da marsikaj sklepati. Načrt je dober — samo če pojde.

— Sumljiva pohvala. »Slovenec« je pohvalil posl. Ribnikarja, češ, da ima še največ smisla za ljudsko stvar. Čudno, da ravno njega klerikalci najbolj črtijo. Čudno tudi, da je ravno njega deželni glavar izključil iz treh sej — da bi ne mogel delati.

— O pospeševanju deželne kulture je govoril dr. Šusteršič v zaključnem govoru. Pri tem se pa ni dotaknil gledališča. To je tudi deželna kultura.

— Tudi o delu za učiteljstvo in šolo je govoril g. dež. glavar — pa ni imel kaj drugega pokazati, kakor neki novi zakon — proti šoli in učiteljstvu.

— Slovenci, učite se slovanskih jezikov! Učenje slovanskih jezikov postaja za vsakega človeka vedno večje važnosti. Celu v Prusiji so uvedli ruščino v srednje šole. Ruščina postaja svetoven jezik. Slovenci moremo biti veseli, da je slovenska ruščina najbolj podoben jezik. Slovenci, učite se ruščine. Pa tudi drugi slovanski jeziki so za nas važni. V zadnjem času posebno srbsčina. Srbsčina je slovensčini popolnoma podobna. Treba se je le privaditi cirilici. »Slov. klub« v Ljubljani otvori v kratkem večerne kurze za slovanske jezike. Slovenci, posebno mladina, prijavite se za ta pouk. Priklase prejema »Slov. klub«.

Na naslov deželne bolnice. Ko sem se dne 7. t. m. vračal iz lova domov mimo blaznice na Studencu, zagledal sem ob zidu blaznice kopico treh ljudi. Ko oridem bližje njih, opa-

F. MOLNAR:

Košček literarne zgodovine.

Humoreska.

(Prevedla M. G.)

I.

Dne 6. oktobra 1912. si je dejal mažarski pisatelj: »Blagoslovil bi svojo usodo, da sem Madjar in da sem rojen v Budapešti, v mestu mrzličnega razvoja in živce razburjajočih senzacij. Prav res, moram naslikati velikomestno življenje v ciklusu romanov. Prvi knjiži bom dal naslov »Mamon«; popisal bom o nji gospodarski razvoj in polom stavbnih spekulacij. Naslov drugi knjiži bo »Muza«. Ovekovetil bom v tej napredek naše umetnosti in literature, naslikal bom uboge pesnike, ki so izvršili v par desetletjih delo osmih generacij in so pri tem poginili. V tretjem zvezku pa, ki bo naslovljen »Velemešto«, bom opisal naše družabno življenje: žurike, ples, bale, gledališča, kabarete in šantane... O, to bo veliko, monumentalno delo, moje ime bo postalo nesmrtno!

II.

17. novembra je govoril pisatelj sam pri sebi: »Čemu raztegniti vso

snov v tri knjige. Čemu taka homeopatična razrešitev? In slednjič — kdo kupi, kdo čita še dandanes dolgo-vezne trilogije? In kdo ve, če se bo meni samemu ljubilo prežvekovati toliko časa vedno eno in isto snov? Raje bom obdelal temo o enem samem zvezku in sicer z Zolajev stvarnostjo, s Tostojev globokostjo in z odkritosrčnostjo Mirbeauja. Naslov naj bo »Budimpešta«. Opisati hočem, s kako silno naglico drvi in hiti moja domovina, da bi dosegla in dohitela narode, ki so jo prehiteli. Ta knjiga bo ponesla mojo slavo predvsem v inozemstvo.«

III.

9. januarja je mislil pisatelj sam pri sebi: »S knjigami ne zaslužiš dosti denarja. Kdo neki čita danes še knjige? Čemu se hočem navduševati kakor Tolstoj. Zola ali Mirbeau? Življenje ni vredno, da si mislimo, da je resno, in najboljše satirike: Bernhard Shaw, Paillerou in Schnitzler, vsi se norčujejo iz njega. V jedrnatosti se pokaže šele mojster, pravi mojster vseh mojstrov. Prava umetnost bo v tem manifestirala, ko bom predvajal publiko v enodejanki to ogromno snov. Naslov te drame bo »Mladost«. — To delo bodo preveli na nemško, francosko, angleško, italijansko, na vseh prvih odrih ga bo-

do predstavljali in jaz bom v nekaj mesecih bogat mož.

IV.

Zvečer 26. februarja je vzdihnil pisatelj sam pri sebi: »Obupal bi! Kaj hočem narediti! Ta mesec moram napisati štiri feljtone za časopis. Trije so že izšli, a če ne napišem četrtega, me bodo prikrajšali na honorarju, v žepu nimam tudi vinarja ne, in kar je najslabše: Nobene teme! Moji možgani so izčrpani, neplodoviti kakor puščava. Mudi se že in ne preostaja mi nič drugega, kakor mojo enodejanko stisniti v feljton »Slike iz velikomestnega življenja« bo izbo-re naslov in ne boč me vsaj na plači prikrajšali.

V.

Dne 2. marca 1913. je rekel pisatelj: »Ne, ta tema ni za feljton. Dober feljton naj bo duhovit, lahek in zabaven in to, kar hočem povedati o velikomestnem življenju in vrvenju, to zrcalo, ki ga hočem pokazati publiko, je prereno, pretežko, premrčno za feljton. Temo bom porabil v kratkem, dovršenem članku, ki bo gotovo vzbudil pravo senzacijo.«

VI.

Dne 27. marca 1913. dobi neki prednik tega pisatelja po polnoči v

kavarni. Hotel je ravnokar vzeti suknjo in oditi domov.

»Pomagati mi morate iz zadrege, ljubi prijatelj,« ga ogovori urednik. »Ta neumni Zrinyi je pozabil napisati dopis za male novice našega lista. Nikjer ga ne morem zdaj le dobiti. Vi ste duhovit človek in imate vedno nekoliko dopisov pripravljenih. Dajte, otesite hitro enega iz rokava, ker čaka stavec že komaj na rokopolis.«

Avtor sede zopet k svoji mizi in napiše naslednjo anekdoto:

»Velemešto. — Marička je prišla v Budimpešto vsa nedolžna in še mlada. Ko je prišla, je imela lepe črne lase, kakor vranje prje. Vele-komestno življenje in vvenje jo je omotilo, si je eknila se je in padla. V orfeju je prodajala cvetke in si rumeno barvala lase, ko je prišla zopet v rojstni kraj, je dejal domači notar: »lejte, lejte, kaka zlata glorijska obseva Maričko, kar je v mestu, in še pravijo, da počrni mesto, vse kar je svetlo!«

»Prav dobro«, pravi urednik, lahko oddidete pomirjeni domov, dragi prijatelj!

»Končno sem se znebil te teme,« vzdihne notar veselo, »da, v istini, lahko grem pomirjen domov.«

zim, da so bili dva moška in ena ženska — slednja blazna. Ko jih po daljšem gledanju nagovorim, zakaj ne grejo z njo v blaznico, začne mi kmetič, mož nesrečne tožiti, da jo v blaznico nočejo sprejeti, ker nima seboj zdravniškega izpričevala in sprejemnega listka za v blaznico. Ko ga na to opozorim, da je to neobhodno potrebno za sprejem v blaznico, mi kmetič odgovori, da se je zdravniško izpričevalo naravnost, ako se prav spominjam, od županstva Brusnice nekam v Ljubljano odposlalo in da mu je župan naročil, naj gre z njo naravnost v blaznico, kjer jo bodo sprejeli. Seveda ker se je kmet na to zanesel odpotoval je težavno pot z ženo in sinom proti Ljubljani v blaznico, kjer je zadel na gori navedene zapreke. Pri tem pa nastane vprašanje, kdo je kriv, da niso žene sprejele v blaznico, ali župan, ki mu je rekel, naj le gre z njo v blaznico, ali po vodstvo blaznice, ker jo ni hotelo sprejeti, rekoč mu, da mora imeti navedene listine za sprejem. Ako pa je navada, kakor se se pozneje o stvari informiral, da se blazni sprejemajo v deželni bolnici v Ljubljani, zakaj vendar potem deželni odbor ne pouči vsa županstva na Kranjskem, kako se morajo ljudje z blaznimi ravnanji glede sprejema, da se jim ne bo tako godilo, kakor navedenemu kmetiču. Ker je bil kmetič siromašen, in v Ljubljani popolnoma neznan, mu ni drugega preostajalo, kakor ženo sinovemu varstvu prepustiti, on se je pa moral rad ali nerad napotiti nazaj v Ljubljano v bolnico, da dobi potrebne listine za sprejem žene v blaznico. Ako jih je dobil ali ne, se ne ve. — Po poti mi je revež marsikaj tožil med drugim tudi to, kako mu je župan nagajal, glede izdaje ubožnega lista itd. med drugim je tudi žugal, da bo dotičnega župana tožil, radi odškodnine za nepotrebno pot, katero je moral delati iz Studenca v Ljubljano in nazaj na Studenec. Smilil se mi je revež, ko sem ga videl, kako težko hodi, ker je imel eno nogo pohabljeno, in drugič, ko mi je tožil, da nima niti toliko, da bi si požirek vina in grizljaj kruha kupil.

Res skrajni čas bi bil, da se te razmere enkrat temeljito uredijo. Ali ni tudi najubožnejši bajtar na deželi davkoplačevalec, ali ne zasluži isti, da se mu v takih slučajih vedno in povsod na roko gre, ker mislim, da z norcem potovati ni tako prijetno, posebno ako se mu še tako nagaja, da se ga ne sprejme v blaznico, ampak se pelja od Poncija do Pilata, predno kaj doseže.

Ali bi ne bilo umestneje, da bi se blazni sprejemali naravnost v blaznici v zavod, ne pa v Ljubljani, da ne bodo ljudje delali nepotrebnih potov, ker gotovo ima v letnem času vsak kmet doma opravka, in mu je čas drag. Gotovo pa ta slučaj ni prvi, pa tudi zadnji ne, ki se je pripetil.

Svetujemo torej: Kmetje, bodite previdni pri volitvah in ne volite vsake šleme, da se vam ne bo godilo, kakor navedenemu kmetu, kateremu je župan tako lepo na roko šel glede sprejema žene v blaznico.

Drugič morajo pa na Studencu res lepe razmere vladati. Baje je v zavodu vse polno stenic in ubožni norci, nad katere se spravijo. Ali res ni še tako močna luč najdena, da bi tudi čez ta zid posvetila in nam razkrila razmere, katere vladajo v temu zavodu. Lovec.

V koncertu »Glasbene Matice« v torek dne 21. oktobra, bo vijolinski virtuos Jaroslav Kocian izvajal skladbe, katerih še ni igral. Sporedno prijavimo prihodnji. Koncertna pevka g. Pavla Lovšetova bo izvajala novejša pesmi naših najuglednejših skladateljev. Ker letos ni rednih predstav stalnega gledališča, bo »Gl. Matica« nudila občinstvu več koncertov s sodelovanjem odličnih umetnikov, tujih in domačih ter oddelka zbora »Glasbene Matice«, da bo občinstvu nudila več užitka in glasbeno-kulturnega življenja. Vstopnice se bodo prodale v trafikah g. Jerice Dolenceve v Prešernovi ulici od prihodnjega tedna naprej.

Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« priredi v kratkem velik koncert, na katerem se bo izvajala velika skladba »Matija Gubec«. Opozorjamo že sedaj napredno občinstvo na prireditve tega res nerednega pevskega društva.

G. Lucija Orehek naj pošlje če hoče, popravek, ki bo odgovarjal pravilnemu popravku po § 19. Na tega, ki ga nam je skrupulezna poslala, ne odgovorjamo. — Uredništvo »Dneva«.

O zverjadi. Ona zverjad, ki ni ne ris, ne volk in ne pes, ampak to, kar danes sploh nihče ne ve. Lovski list »Halali« pozivlja vse srčne lovce na to strašno zver. Ker gospod Turner tudi na lov zahaja, mogoče se bode on oglašil na to zver, srečo ima, katerega se loti, je po njem.

Streljati zna iluzorno, samo da ne zadene prav. Za svojega spremljevalca bi pa vzel Finžgarja, ker je ta še mlad gospod in zelo gibčnega telesa. Ta namreč ne da ljubljanskim stražam miru na stojščih. Vedno postavlja straže iz kota v kot. Kdo mu da to pravico, nam ni znano. V šoli se je izrazil ta policijski poročnik, da je eden ljubljanskih stražnikov za penzijo. Pa zakaj mu je to rekel? Zato, ker ni znal tako v nemškem jeziku odgovorjati, kakor ta poročnik. Mi pa pravimo: pravica naj velja za vse. Groženj, gonj, kazni, raportov itd. kakor gotovih oseb, reši nas nadlog, o gospod. — Zvezda.

»Protea«. (Fantastična satirična detektivska komedija v 4 dejanjih. Tatvina tajnih dokumentov.) Mlle. Andriot je ženski Fregoli in se na skoraj vsakih 100 m filma pokaže v drugi maski ter v drugem kostumu od trikotirane golosti preko moške in ženske obleke skoro do preoblečenja v živalska trupla. Gospodična Andriot skače skozi okna, leze po kletih, pleza po strehah, izginja v dimnikih, skoči v ročni voziček, prevažajo jo v skrinjah, gospodična Andriot jaha, plava, se bori, je krotilka živali, kolesarica in kot taka celo drzna skakalka, akrobatinja skače čez nešteta nadstropja, preskoči 6 metrov široko reko itd. Senzacija nad senzacijo. Vsako novo izpremenjenje donaja nove stvari. Presenečenje pride tako naenkrat, da se človek začudi same zadivljenosti. Pa tudi tehnični aparat, ki podpira to satiro, ni karsidoli. Podirajo se hiše, vdrijo stropi, stoli plešejo po zraku, vrata se vrte, delajo ljudi nevidne in jim pomagajo k begu. Celo ljudje se mešajo po tem kaosu norčavih veselosti s tako poskočnostjo, ki bi vsaki burki delala čast. Vsebinsko pripovedovati je težko, zakaj vsa 4 dejanja od tatvine listin do pobege čez morje so kar natrpna s pisano vsakravnostjo. Ta senzacionalna komedija se predvaja od jutri do četrtega. V petek »Poslednji dnevi Pompeja«. Predvajanje traja dve uri. Zvišane cene. Danes zadnji dan »Živi mrtvec«.

— Loterijske številke. Duna j: 49, 39, 25, 21, 9.

Sokolsko slavlje.

Petdesetletnica Sokola v Ljubljani.

Da ne bo kakega nesporazumljenja, moramo najprej omeniti, da je bilo včerajšnje slavlje pred vsem slavlje »Sokola v Ljubljani« ali »Ljubljanskega sokola«, t. j. onega društva, ki ima svoj sedež v »Nar. domu« v Ljubljani, torej najstarejšega slovenskega sokolskega društva. Da bo še bolj jasno, dodajmo sledeče pojasnilo:

Prepir na vrhovih.

»Ljubljanski Sokol« je društvo, ki je prestal vse težke boje preteklih časov in je dosegel z zmaganji na svetovnih tekmah svoj vrhunec. Podobno je staremu sivemu sokolu, ki sedi na skali in gleda mlade sokoliče, ki so vzrastli od njem. Da bi bil še bolj star in častitljiv, si je privzel še onih pet let, ki jih je preživel njegov prednik »Južni Sokol«. Danes se morebiti kak mlajši njegov brat povsopne v višje visočine — toda nekda je bil on prvi in v tem mu gre čast. Prelezel je vso nebeško plan — in je dal zgled drugim — zato je opravičen njegov jubilej.

»Južni Sokol« je zletel 1863. in je bil razpuščen leta 1867. Sedanji »Ljub. Sokol« pa je vzletel leta 1868. Ker pa je prevzel dedščino, si je prevzel tudi leta in je praznoval svoje desetletnice po letu 1863. Letos je hotelo slov. sokolstvo skupno slaviti 50letnico z vsesokolskim zletom — ker pa je bil ta prepovedan — je hotel »Sokol v Ljubljani« slaviti svoj jubilej. Drugi sokoli in sokoliči pa so bili mnenja, da je letos skupni jubilej sokolstva in da ga je treba skupaj slaviti. »Ljub. sokol« pa je rekel: »Skupni jubilej bomo slavili drugo leto — letos bom jaz slavil svoj jubilej.« — »Dobro«, so rekli sokoli in sokoliči, »ampak — Južni sokol je nas vseh začetnik.« — Stari sokol pa je hotel pokazati sam svoje sile po 50 letih. »Jaz slavim svoj jubilej«, je rekel, »vi pa pridite na slavlje.« — »Povabi nas,« so rekli drugi. — »Moje slavlje je vaše slavlje«, je rekel stari sokol. »Ako je naše slavlje, ga praznujmo skupno,« so rekli drugi. Tak je bil prepir na vrhovih. Stari sokol je šel slaviti svoje slavlje — in vsi so drugi prihiteli s čestitkami.

V soboto zvečer.

O nastopu naraščaja v soboto zvečer smo že včeraj poročali. Bil je krasen večer mladine — žal, da udeležba ni bila tako velika. Večer je pokazal, da ima 50 letni sokol v sebi mnogih mladih sil. Po telovadbi se je vršil prijateljski večer v veliki dvorani »Nar. doma«, katerega so

se udeležili vsi, ki so bili pri telovadbi. Igral je orkester Sokola I. Stregli so sokoli, kar se nam je zdelo zelo primerno. Na večeru so bili tudi hrv. gostje iz Zagreba. Starosta dr. Murnik je pozdravil goste, posebno Hrvate, na kar se je zastopnik hrv. sokolov zahvalil. Vlado je splošno navdušenje in dobra volja. Pavze je izpopolnjeval kvartet z lepim petjem. Ob polnoči je bil večer zaključen.

Sprejem na kolodvoru.

Včeraj jutraj so se začeli zbirati sokoli v »Nar. domu« in so odšli na kolodvor sprejemati brate Srbe in Hrvate. Pred kolodvorom se je zbrala velika množica ljudstva. Ob 10. je prišel vlak in izstopili sta dve četi srbskega in hrv. sokola. Po kratkem pozdravu so odšli sokoli s srbsko godbo na čelu v »Narodni dom«. Množica je bratske goste od juga z velikim navdušenjem sprejela in jih spremila z glasnimi »Živeli Srbii«, »Živeli Hrvatii« v »Narodni dom«.

Slavnostno zborovanje.

Ob pol 11. dop. se je začelo v sokolski telovadnici slavnostno zborovanje. Dvorana je bila nabito polna. Na galeriji se je kar trlo ljudij, v telovadnici pa so si ljudje začeli napravili galerije, da so mogli videti. Na obeh straneh stolov so stale sokolske vrste. Na visokem odru so se postavili praporščaki sokolskih društev s prapori. Bilo jih je 16. V sredi je stal praporščak »Ljub. sokola« Miha Verovšek s staro častitljivo zastavo.

Pozdravi.

Zborovanje je otvoril starosta dr. Murnik, ki je izražal svojo radost, da je doživel ta lep dan. Pozdravil je zastopnika češkega sokolstva br. Stepanka, ki se je na slavlje pripeljal iz Prage in zastopnike hrv. in srbskega sokolstva. (Navdušeno ploskanje.) Nato je pozdravil s kratkimi besedami zastopnike raznih društev, pred vsem »Ljubljanske Čitalnice« (zast. polk. Milavec) in »Pis. podp. društva« (zast. prof. Perušek in Podkrajšek), ker je ravno s tema dvema društvi »Ljub. sokol« v preteklosti skupno budil narod po deželi in prirejal narodne veselice. Nadalje je pozdravil zastopnika mesta Ljubljane podžupana dr. Trilerja, drž. posl. dr. Ravniharja, preds. »Slov. Matice« dr. Flešiča, zast. »Slov. Šolske Matice« in »Zaveze jugoslov. učit. društev« (zast. g. Jak. Dimnik) ter zastopnice slovenskega ženstva, na čelu z gospo dr. Tavčarjevo. Vse pozdrave je spremljalo viharno odobravanje. Nato je sledil pozdrav petdesetletnikom, od katerih so bili navzoči: Graseli, Martinak, Drenik, Skale, nato je preds. prečital imena onih, ki so že nad 30 let člani sokola. Bilo je lepo število teh mož, ki delujejo na raznih poljih našega javnega življenja. Navdušeno ploskanje je spremljalo njih imena.

Pozdravi gostov.

Nato so posamezni zastopniki sokolstva čestitali »Sokolu« k jubileju. Najprej je v lepem govoru pozdravil Čeh br. Stepanek v imenu »Češke Obce Sokolske«, in je poudarjal, da smo od onih težkih let, ko je zletel sokol nad slovenskimi poljanami, delili Slovenci in Čehi skupno radost in žalost — ta bratska zveza, utemeljena na sokolstvu, naj ostane tudi za naprej. (Navdušeno odobravanje. Srbska godba zaigra »Hej Slovani«, ki jo je pela vsa zbrana množica. Nato pozdravi v imenu »Hrv. Sok. Saveza« starosta dr. Lazar Car, ki se z zahvalo klanja ob jubileju »Ljub. Sokolu«, ker je bil on začetnik sokolstva na jugu. Nato izroči starosta »Zagrebskega Sokola«, predsedniku lep dar, bronasto lipo z vdelanim napisom, kot spomin na 50letni jubilej, ter konča svoj govor z besedami slovenskega pesnika Kolarja: kot posamezni listi smo slabi — kot lipa smo silno drevo. Dr. Murnik se je za lepi dar v kratkih besedah zahvalil. Nato pozdravi v imenu »Srbskega Sokola« br. Serdžan Budisavljevič. Čestita »Ljub. Sokolu«, ki je pred 50 leti prvi prinesel sokolsko misel na jugoslovanske tla. Obžaluje, da ni bilo mogoče, da bi ta jubilej v Ljubljani proslavili tisoč in tisoč jugoslovanskih sokolov — saj bi bila to proslava velikih zmag. Upa, da se to zgodi čez leto — ako ne, pa se prei ali slej zopet vidimo na sokolskem slavlju, saj slovanski svet je velik. Nato je čestital v imenu »Slov. Sok. Zveze« »Ljub. Sokolu« starosta dr. Oražen. — Spomnil se je velikih bojev, ki jih je izbojeval »Sokol«. Obenem pa čestita starosti dr. Murniku, ki ima največ zaslug, da stoji danes slov. sokolstvo tako visoko. (Viharno odobravanje.)

Govor dr. Murnika.

Po teh pozdravih se je dr. Murnik zahvalil za čestitke in je v daljšem govoru očrtal delo »Ljub. Sokola«. Pokazal je uspehe zadnjih let in poudarjal veliki kulturni pomen sokolske misli. Edino sokolska zmaga vodi k silni samozvesti, ki zmaga z geslom: Slovenec sem in kdo je več.

Novi prapor.

Po tem krasnem govoru so dame obdale oder in gospa dr. Tavčarjeva je v roke staroste dr. Murnika izročila novi prapor z besedami:

»V imenu slov. ljub. ženstva izročam ti, brat starosta, novi prapor, ki naj ponosno vihra nad glavami sokolske čete, in naj si pribori istih zmag, kakor naš častitljivi stari prapor.«

Starosta dr. Murnik je sprejel novi prapor z obljubo, da bo Sokol pod njim vedno zvesto služil sokolski ideji. Godba je zaigrala »Naprej zastava Slave«. Bil je gniljiv trenutek, da je malokomu ostalo suho oko. Nato je br. Murnik izročil novi prapor br. Mihi Verovšku, da ga nosi, kot star zvest praporščak. V lepem govoru se je nato br. Murnik poslovil od stare častitljive zastave, ki je toliko let vihrala na čelu slov. sokolstva. In kjer si ti zavihrala, je zasijal jasen žarek novega življenja. Videla si boj za lepšo bodočnost. Naj bi tvoja mlajša hčerka videla uresničene naše cilje.

Praporščak Miha Verovšek

je sprejel novo zastavo z besedami: Rad sprejemam novi prapor, ki ga bom nosil z isto zvestobo, kakor našo staro zastavo. Vendar se danes še ne poslovim od naše stare zastave. Dovoli brat starosta, da jo danes še nosim na čelu sokolskih čet.

Posestrime.

Nato je zapel »Ljub. Zvon« »Sokolsko« pesem, zastave sok. društev pa so se poslovile od svoje stare zveste voditeljice in so se pobratile z novo sok. zastavo. — Nova zastava je lepo delo, dar ljublj. slov. dam.

Sprevod.

Nato je sokolstvo stopilo v vrste — pred »Nar. domom« pa se je zbrala velika množica. Sprevod se je začel ob pol ene. Na čelu je jahal 32 sok. jezdecev, za njimi je šlo predsedstvo »Zveze« z gosti, nato 18 sokolskih zastav — za njimi Srbi in Hrvati, potem pa do 500 slov. sokolov. Na slavlje je dospelo slov. sokolstvo od vseh strani in so bila skoraj vsa društva zastopana. Sprevod je spremljala velika množica po ulicah — z oken pa se je vsipalo cvetje. Bil je krasen solnčen dan — pa tudi Ljubljana je bila vsa sokolska. Mladina je pobirala cvetje, ki je letelo z oken in z njim obsipala sokola. Srbska četa je bila vsa v cvetju, obdana okoli in okoli od navdušene mladine.

Pred mestno hišo.

Sokolstvo se je zbralo na Glavnem trgu. Posebna deputacija (Skale, Murnik, Rupnik in Franke) je šla k županu, da prinese pozdrav mestu, ki je že 50 let središče slov. sok. misli. Župan je sprejel deputacijo, obdan od občinskih svetnikov, zahvalil se je za pozdrav in čestital Sokolu k jubileju, želeč mu novih velikih zmag. (Medtem je ljudstvo na Glavnem trgu navdušeno pozdravljalo sokole. Trg je bil do zadnjega kota zaseden, celo na vodnjak so zlezli. Pri tem smo zapazili, da je orel na magistratu zgubil iz desne meč in da drži samo še žezlo v levi — menda v znamenju, da se bo o drugi petdesetletnici sokolstva vladalo po pravici in zakonu, ne pa z mečem in nasiljem.)

Pohod po mestu.

Župan je burno pozdravljen prišel z obč. svetniki pred mestno hišo — in sokolstvo je odšlo naprej pozdravljajoč župana čez jubilejni most, Sv. Petra cesto in Prešernovo ulico na dirkališče. Tam se je dalo vse sokolstvo skupno fotografirati. Skupina bo gotovo lep spomin na ta dan.

Srbsko kolo.

Nato pa so Srbi zaigrali kolo in naenkrat so naši sokoli skupno s Srbi zaplesali kolo. Bil je krasen pogled, Nato so se razšli k obedu.

Telovadba.

Popoldne se je vršila telovadba v telovadnici »Nar. doma«. Tako nabito polna menda še ni bila telovadnica, odkar »Nar. dom« stoji. Nastop Sokola je dosegel krasen uspeh. Proste vaje, balet »Barcarola« in orodne vaje — vse je bilo krasno in je želo vihar priznanja.

Zvečer

je bila veselica, ki je zaključila slavlje. Veselica je bila živahna — ves »Nar. dom« je bil poln. To je bil krasen sokolski dan.

K nesreči v Litiji.

K včerajšnjemu našemu poročilu se nam pojasnjuje: Ni res, da je ponesrečena delavka ležala 9 ur brez zdravniške pomoči, res pa je, da je naš železniški zdravnik 15 minut po nesreči že bil na licu mesta, ponesrečeno izpral in obvezal, kolikor je bilo mogoče. Ker po zdravnikovi izjavi ni bilo rešitve, in je železnico življenje le na trenutke, smo jo pustili mirno ležati. Eno uro po nesreči je prišel duhovnik s svetim poslednjim oljem. Ker je ponesrečena zjutraj še dihal, sta prišla ob osmi uri zjutraj oba tukajšnja zdravnika, jo še enkrat umila in obvezala ter oddredila, naj se pošlje v bolnico, nakar smo jo z osebnim vlakom ob 9. uri 14 minut odpeljali. Medpotoma je izdihnila. Ni res, da so ji možgani ven viseli, marveč bili so otrpneli in videli so se, ker je bila lobanja prebita. Torej se je od zdravniške strani in tudi od strani uprave vse uredilo, kar je bilo v danem slučaju sploh mogoče. Z velespoštovanjem

Ivan Končan, načelnik postaje.

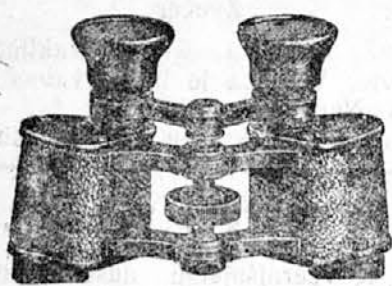
Litija, 12. oktobra 1913.

Tragedija v ulici della Guardia, pred porotnim sodiščem.

»Dan« je prinesel v št. od 26. avgusta obširno poročilo o tragediji, ki se je izvršila okrog ene ure ponoči v ulici della Guardia v Trstu. Zrtve je bila 13in pol letna deklica Emilija Bizjak, katero je ubil pomotoma Peter Ražem, misleč, da je ubil svojo ženo. — Da pokličemo čitateljem vso žalostno zgodbo zopet v spomin, ponavljamo na kratko, kako se je bila izvršila.

V ulici della Guardia št. 29. II. je stanovala družina Ražem. Med obema zakonskima Petrom in Viktorijo Ražem ni vladala sloga. Viktorija Ražem ni kazala ljubezni do svojega moža. Čeprav ne več mlada (a v nevarni starosti), je vedno iskala prilike, da se je mogla oddaljiti od doma ter se zabavati naokrog s svojimi prijatelji (ali bolje rečeno — s svojimi ljubčki). Njenemu možu Petru to seveda ni bilo neznano, zato je bil grozno ljubosumen, zakaj on je ljubil svojo ženo. Večkrat ji je očital nezvestobo, zato pa je bil v hiši pogostoma prepri. Žena Viktorija je navihana ženska, zato pa se je znala vedno izborno zagovarjati, tako da ni prišlo med obema nikoli ravno do najhujšega. Ona je živela dalje svoj pot, njega sta pa neprestano grizla ljubosumnost in dvom. Najhujše je bilo možu, ko je moral poslušati od svojih znancev razne pikantne in zbadljive opazke o svoji ženi. Ker se je to ponavljalo že prevelikokrat, se je hotel prepričati sam enkrat na lastne oči, koliko je resnice o trditvah znancev.

Dobil je tri dni dopusta in svoji ženi je dejal, da odpotuje za par dni v svojo domačijo, kjer hoče prodati kos zemljišča, ki je bilo njegova last. To pa je bilo nalagano. Ražem ni odpotoval, ampak je samo odšel iz hiše ter se podal v mesto. Sklenil je, da bo zasledoval svojo ženo zvečer. Bil je najprej v gostlini, nato pa se je podal v kavarno »Tomaso«, kjer je izvedel od kavarnarja, da prihaja njegova žena večkrat tja z nekim kapitanom, s katerim se vleče okoli in se menda tudi izdaje za njegovo ženo. Tudi tisti večer je bila z njim. Ko je Ražem izvedel za vse to, je vse zavrelo v njem. Sklenil je, da iska svojo ženo in jo pokončati, ubiti. Iskal jo je najprej okrog po mestu, naposled pa se je podal domov. Ves razburjen je stopil v stanovanje. V sobi je bila znižana petrolejka in je slabo razsvetljevala okolico. Površno je pogledal na posteljo njegove žene, in ko se je prepričal, da ni prazna, je pograbil za težak kol, planil je k postelji ter udaril po speči. Zaslišalo se je ječanje groznih bolečin, nato pa je Ražem še potegnil iz žepa revolver in je ustrelil štiri strele na spečo. Nato se je hotel prepričati, ali je njegova žena mrtva. Zato je pristopil bliže in jo pogledal v obraz. Ta hip pa je spoznal, da leži v postelji tuja mlada deklica, katero je ubil. Objela ga je groza in zbežal je na ulico ter izginil. V hiši pa je nastala velika zmešnjava. Na strele so prihiteli ljudje in begali naokrog in ko so našli deklico mrtvo, je nastal krik. Tudi stražniki so letali od vseh strani

K. JURMAN OPTIKIN ŠPECIALIST Šelenburgova ulica

Optični zavod z električnim obratom. — Aparati, poljska kukala, daljnogledi.
Za prvovrstno tehniko se jamči. — Popravila se izvršujejo v lastni delavnici.

V tistem času pa je prišel na policijo mož. (To je bilo okrog 1 ure 40 minut.) Neznaneec se je legitimiral ter je dejal, da se je prišel javiti, ker je ubil nepoznano deklico, ki je spala na ženini postelji. Hotel je ubiti svojo ženo. Na policiji so mu komaj verjeli; mislili so, da imajo opraviti z norcem. Toda šele, ko so se informirali in izvedeli, da je vse resnica, so ga odpeljali v zapor. — Vsem se je zelo čudno zdelo, kako je prišla umorjena deklica v Ražmovo stanovanje. Na kratko povedano se je zgodila ta usodopolni slučaj tako-le: K Ražmovim je prišla v soboto (23. avgusta.) neka sorodnica Ana Maraspin (stara 20 let iz Pirana) in je imela prenočiti pri njih. Ker pa ji je povedala Ražmova, da pojde zvečer od doma (na običajen nočni pohod s kapitanom), ji je rekla Maraspinova, da se boji ostati ponoči sama v stanovanju. Tedaj je šla Ražmova k družini Bizjak v ulico Industrija, 4. IV. ter je prosila mater, naj pusti svojo hčerko Emilijo spati z njeno sorodnico na njenem stanovanju, da ji bo delala družbo. Uboga žena se ni hotela zameriti ter je dovolila. Tako je odšla deklica spat v Ražmovo stanovanje, kjer je postala čez nekaj ur žrtev.

Morilec Ražem popolnoma oproščen.

Včeraj se je vršila porotna razprava proti Petru Ražmu, obdolženemu umora deklice Emilije Bizjak. Razprava, ki je pričela jutraj, je končala šele ob 3. uri popoldne. Pri obsojbi se je upoštevalo veliko razburjenost Ražmovo, katerega je bila kriva njegova žena sama, ki je lomila zakon ter se je klatila z drugim možkim naokrog ter mu delala s tem mnogo žalosti in sramote, čeprav jo je bil večkrat prosil, naj se povrne v pošteno, pametno življenje. Ravno tako se je upoštevalo, da je Ražem tisti večer veliko pil, da bi zamoril v sebi obup, kar pa ga je razburilo še bolj. Z ozirom na vse to in z ozirom na to, da je ubil Ražem deklico po pomoti v skrajnem, blaznem razburjenju, je bil obtoženi morilec Ražem pred porotnim sodiščem popolnoma oproščen.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

ZAPADNO TRACIJSKO VPRAŠANJE REŠENO.

Carigrad, 12. oktobra. Od dobro informirane strani se poroča, da je zapadno tracijsko vprašanje rešeno. Bolgarija se je zavezala vpoštovati vse pravice muslimanov.

ALBANCI SEVEDA ZMAGUJEJO.

Valona, 12. oktobra. (Na srbskem ozemlju ni že nobenega Albanca, Srbska vojska je zasedla strateške točke na albanskem ozemlju.) V Valono so prišle vesti, ki zatrjujejo o bojih med Črnogorci, Srbi in Albanci. Boji so se vršili med Pečjo in Djakovico. Albanci so seve zmagali in zasedli važno točko Bočušo, ki spaja Peč z Djakovico. (Da se jim le ljubi tako lagati.)

MLADOTURKI.

Carigrad, 12. oktobra. Veliki vezir je izvoljen za voditelja mladoturške stranke.

GOVORI KRALJA KONŠTANTINA.

Solun, 12. oktobra. Kralj Konstantin je izdal na armado sledečo proklamacijo:

Častniki, podčastniki, vojak! Eno leto je poteklo, kar ste zgrabili za orožje v obrambo časti in pravice domovine. Tekom leta ste v kratkem času razširili meje helenske države čez vsa pričakovanja in na altar domovine ste žrtvovali življenje, imetje in zdravje. Sedaj po tolikšnih nevarnostih in naporih si s popolno pravico želite miru, toda vstrajati morate še pod orožjem, da obvarujete domovino ono, kar ste ji pridobili. Razumete me, moji bojni tovariši, ki morate kljub svojemu hrepenjenju po domačem ognjišču ostati še dalje na straži. Jaz se veselim, da se mudim med svojimi hrabrimi vojniki.

KAJ PRAVI KRALJ.

Solun, 12. oktobra. Po pregledu tukajšnje divizije je imel kralj sle-

deči nagovor na častnike: Zanašam se na hrabrost, ki ste jo pokazali. Tej se je zahvaliti, da obvladamo situacijo na Balkanu in da tako ostane tudi naprej, to upam, da se uresniči. Bodite pripravljeni, da svoje lepe lastnosti še enkrat pokažete, če bo treba.

PROTESTEN SHOD V PRAGI.

Praga, 12. oktobra. Tu se je vršilo veliko zborovanje v protest procesa v Kijevu, ki hoče dokazati umor iz verskih nagibov. Zborovalci so hoteli iti pred ruski konzulat, toda policija je zaprla vsa pota in 4 udeležence aretirala.

Odgovorni urednik Radivoj Korenč. Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo vljudo vabimo na novo naročbo, stare p. n. naročnike pa, katerim je potekla konec meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času obnovijo, da pošiljanje ne preneha in da dobe vse številke

„DAN“

velja v Ljubljani na dom dostavljen:

Vse leto . K 18.— Četrto leta . K 450
Pol leta . K 9.— En mesec . K 150

V upravnistvu prejeman na mesec K 120.

S pošiljanjem po pošti v Avstriji velja:

Vse leto . K 20.— Četrto leta . K 5—
Pol leta . K 10.— En mesec . K 170

Za Nemčijo vse leto K 24. Za Ameriko in druge dežele vse leto 30 K.

Naroča se lahko z vsakim dnem, a hkratu se mora poslati tudi naročnino, drugače se ne oziroma na naročilo.

Pri reklamacijah naj se navede vedno dan zadnjega plačila naročnine.

List se ustavlja 10. dan po poteku naročnin brez ozira in vsakemu, kdor je ne vpošlje o pravem času.

Upravištvo „DNEVA“.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglašitvah ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Kdor si želi nabaviti nagrobni spomenik, si naj ogleda zalogo pri Sv. Križu (novo pokopališče v Ljubljani), kjer vam najceneje in s solidnim delom postreže domača tvrdka Fr. Kunavar, kamnosek. 995-10

L. MIKUSCH

Ljubljana, Mestni trg 15

priporoča svojo veliko izber dežnikov in solnčnikov.

Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Zadnje novosti!

Priporoča se največja izbira jesenskih in zimskih kostumov, modernih jop in plaščev, vrhnih kril za

dame in deklice. Za gospode in dečke

velika izbira oblek, površnikov, zimskih sukenj, nepremočljivih pelerin najnovejšega kroja. — Radi neznatnih stroškov cene brez konkurence.

**Konfekcijska trgovina
A. Lukić, Ljubljana
Pred škofijo štev. 19.**

Spominjajte se
dijaškega društva
„Domovina“!

**Prva delavnica
v Ljubljani za popravila
vseh vrst čevljev**

Hitra in trpežna izvršitev po nizki ceni. Prešernova ul. 9 na dvorišču.

Najnovejše kravate za gospode,

pentlje, samoveznice in vse druge moderne fazone od najcenejše do najfinejše vrste, naramnice, podveze, odeje za potovanje, ščetke za obleko, lase in zobe, milo, parfumerija, palice, dežniki itd. vse v največji izbiri in najboljši kakovosti v

modni in športni trgovini

P. Magdić, Ljubljana, nasproti glavne pošte.

Del. glavnica: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad K 1,000.000.

Stritarjeva ulica štev. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 3/4 %

Poslovalnica „Prve ces. kr. avstrijske državne razredne loterije.

**Slovinci! Spominjajte se naše prekoristne
Ciril in Metodove šolske družbe!**

„BALKAN“

Trgovska, spedijska in komisijska del. družba
Podružnica: Ljubljana, Dunajska cesta 33 — Telefon št. 100.
(Centrala: TRST)

mednarodna spedicija, spedicije in zacarinanje vsake vrste, prevažanje blaga, skladišča, kleti. Prosta skladišča za redni užitni podvrženo blago. Najmodernejše opremljeno podjetje za selitve in prevažanje pohištva v mestu in na vse strani z patentiranimi pohištvenimi vozmi. Shranjevanje pohištva in blaga v suhih posebnih skladiščih. Omotacije itd. Spedijski urad, generalni zastop in prodaja vozništvov: „Dalmatic“ delniške parobrodne družbe v Trstu, brzovozne proge Trst-Benetke in obratno ter Trst-Ancona parobrodne družbe D. Tripcevih & Co, Trst Avstrijskega Lloydja Cunard-Line za I. in II. razred. Naročila sprejema tudi blagovni oddelek „Jadranske banke“.

Zmerne cene.

Točna postrežba.

Modistinja

MINKA HORVAT

Ljubljana, Stari trg št. 21.

Priporoča svojo veliko zalogo damskih in otroških klobukov, športnih čepic in vseh potrebščin za modistke.

Popravila se točno in najcenejše izvrše.

Več tisoč

pletenih jopic v vseh barvah, posebno sivih, poprej K 16.—, sedaj K 8.—.

Moških klobukov

vsakovrstnih fazon, poprej K 6.—, sedaj K 3.—.

Klobukov za dečke

poprej K 4.—, sedaj K 2.—.

Klobukov za otroke

poprej K 2.—, sedaj K 1.—.

Največja izbira dežnih plaščev

za dame in gospode

poprej K 20.—, 30.—, sedaj K 14.—.

Zaradi ogromne zaloge zimske konfekcije oddajam blago za polovično ceno.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5.-6.